Գ. ՇՐՋԱՆ 1874 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 26 ՕՐԻՊԳՑԱՐՕՒ Ն. Տ. ՀԱԿՑԵՄԲԵՐ 7 ԹԻՒ 118

ԱՍՊԱՆ ամեն օր կը հը-
րատարակուի բացի ի կիւ-
րակէ և տօն օրերէ։
[illegible]
Բամբարձ[illegible]
խիկ չը վճա-
չը պրկուիր դ[illegible]
Ծանուցման տողը 2 պրշ։

ԱՍՊԱՆ

ԲԱԺԻՆՐԴԱԳԻՆ
ի· Պօլսոյ հասեալ
Տարին (300 թիւ) 90 զ·
Կէսմայ· (150 թիւ) 45 »
Գաւառաց հայեալ
Տարի (300 թիւ) 6 մճա·
Կէսմայ (150 թիւ) 3 »
[illegible] »
Նոյատային ծախքը մեր
վրայ է »

ՉԱՅՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

10 ՓՐ· ԼՐԱԳԻՐ 10 ՓՐ·

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԻ ԱԶԳԱՑԻՆ ԿՏԱԿ

Թագաւորեան Մանուէլ ազա անունն անձը մի քանի տարի յառաջ զանազանութիւններէ ունեցած 2000 ոսկւոյ չափ պահանջին կէսէն աւելին Ազգ· Հիւանդանոցի կը կտակէ, այն պայմանով որ իւր մահէն յետոյ յանուն Ազգ· Հիւանդանոցի անշարժ կալուած գնուի։ Կտակատար կարդած է Ազգային վարչութիւնը և Ս· Պատրիարքը։

Մանուէլ ազային մահէն յետոյ իւր կտակը անգործադրելի կը մնայ· որ դիւին կողմէն բողոքներ կը մատուցուին, դարձեալ չը գործադրուիր· և վերջապէս չը գործադրուիր· և երէկ առանկ երեթայ, Պատրիարքարանի կողմէն գործադրութեան ալ չունի։

Որդին ճարահատած՝ Ր· Դուռին կը դիմէ· Դուռն էն ենիչէ կը լինի Պատրիարքարանի· ենիչէին մի ձախող պատասխան կը տուի։

Որդին դարձեալ չը յուսահատիր և վերստին Ր· Դուռին կը դիմէ քննութիւն և դատաստան պահանջելու և իւր ու ազգին իրաւունքը ձեռք բերելու համար։

Կը ըսուհանայք և կարի յոյժ կը զարմանայք ու չեք քնիար բանել մեր ցաւումը, մանաւանդ նման հանգոյ որ կուսակցութեան և անխութեան պատճառով ազգային հոգեբական իրաւունքներ առաջուր կը կորուին, կը բռնաբարուին և մինչև իսկ չը բանալու վտանգին կ'ենթարկուին։

Ինչ կ'ասեն այս մասին արդեօք Խրիմեան սրբազանի հաշիւները խմբագող և եղբ· սնտուկը դատարկացուց պօտատօղները։

Կուսակցութեան և անխութեան պատճառով սորա նման արդեօք որչա՞փ ազգ· իրաւունքներ չը քանալու վտանգին ենթարկուած են····

Դու ի՞նչ կ'ասես, կրօնական ժողով, դու որ մեղաւորաց երկնչելոյ կանոները փլլոնիդ ներքև ծածկելու պաշտօնը ու պատասխանութիւնը ստանձներ ես, կը կրկնեմ, ի՞նչ կ'ասես ազգային իրաւունքի այս բռնաբարութեան· միթէ կտակը կրօնական խնդիր չէ՞, մանաւանդ այս տեսակ կտակները, որք համայն պարագայներով հանդերձ զուտ կրօնական են· միթէ կրօնական ժողովին խակ պատասխանութիւնը չէ՞ կրօնական գործերու քնդհանուր տեսչութիւնը։

Ըմ՛ղք և հաղար մ՛ղք այս ազդին, որոյ ազգային և կրօնական գործոց տեսչութիւնը կուսակցութեան կիրքով վարակեալ անձերու յանձնուած է։

Ա՛լ ի՞նչ յուսալու է։
Առ այժմ այսչափ։

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մեր չորեքշաբթի աւուր թուով հրատարակուած վիլքիօր Հիւկօի բանաստեղծութեան վրայ շատ հետաքրքիր ազգայինք կը հարցնեն մեզ թէ երբ աս խրիմեան ուղղեալ է վիլքիօր Հիւկօի կոչումն (1) թէ ուշ կուսակցութեան և անխութեան պատճառով ազգային հոգեբական իրաւունքներ առաջուր կը կորուին, կը բռնաբարուին և մինչև իսկ չը բանալու վտանգին կ'ենթարկուին։

Ինչ կ'ասեն այս մասին արդեօք Խրիմեան սրբազանի հաշիւները խմբագող և եղբ· սնտուկը դատարկացուց պօտատօղները։

Ըսել մը կոզմէ պատշաճեցուցեալ։

Բերթուածին թարգմանութիւնը Հայ բանաստը մը ըրիած էր մեզ հրատարակելու խնդրանօք, բայց վրան բացատրութիւն մը չէր տուած։ Մեք ալ նոյնութեամբ հրատարակեցինք, բայց փութացանք նաև բացատրութիւն խնդրելու յարդոյ թարգմանչէն։

Արդ տեղեկացանք որ վիլքիօր Հիւկօի այն քերթուածն ոչ թէ նոյն ինքն հեղինակէն ատ Խրիմեան ուղղեալ է, այլ թարգմանիչը Խրիմեանի բարեկամական հանգամանաց և վիճակին ճշդիւտ նկարագիր մը համարելով — Խրիմեան ուղղեր է՝ առեալ ի վիճակի էն։ Մ—ե

ՇԱՆԹ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԱԱՒ Պ· ՎԱՐԱԶԴԱՏ

Պարոն,

Կը ճանչնամ զձեզ։

Ձեր վերջին յօդուածը, որ յուսահատ սրտերնիդ կը պատկերացնէր կարդացի։

Կը տեսնեմ որ ակամայ ձեր պարտութիւնը կը խոստովանիք ծաղրելի ղառանցանքներ թափթփելով, ներմանն արծուին ճիրաններուն տակ պտռուող այն օձին՝ որ ճիչեր կը բառնայ ղիւր թշնամին ողբալու, և խայթելու անօգուտ հնարքներ կը հնարէ ինքզինքն ազատելու համար։

Մանաւանդ Լամարթինին շատ հանած է անոնց պարզ և քնական վսեմութեանը։

Այս պատճառաւ անտեղի չէր կասկածիլ թէ վիլքիօր Հիւկօ Խրիմեանի հետ ալ յարաբերութիւն ունեցած ըլլայ, ինչպէս որ ունեցած է Ռուսինեան էֆէնտիի հետ։

---

(1) Յայտնի է որ Խրիմեանի «Հրաշիրակ Արարատեան» և «Հրաւիրակ երկրին Աւետեաց» անուններով յօրինած պատուական քերթուածներէն քնաւիր հատուածներ ժամանակաւ թարգմանուած և Լամարթինի ու վիլքիօր Հիւկօի ներկայացուելով երկուքին ալ հաւանութեանն արժանացած են։

Ա Ս Պ Ա

Ի ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Ի ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԱՐ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԱՐՈՒՀԻՆ

Ի ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԱՐ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԱՐՈՒՀԻՆ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԱՐՈՒՀԻՆ

Ա Ս Պ Ա

1874 թուական 23

Ուրբաթ—Հինգշաբթի

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒԱՐՈՒՀԻՆ

զայդ ալ բանիմաց ընթերցողներուն ուշադրութեանը յանձնելով կը շտապենանամբ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա 3 հոկտ.

Պօլսահայ մէջ գինները աղէկ են։ Բարիզէն եկած յաջողութեան պատճառով Բուամ երկիջ արժէքուղթ-ներուն գինը բարձրացաւ։

Բօսէնհօֆքէն 5 հոկտ.

Կայսրուհին հոս հասաւ։

Բարիզ 5 հոկտ.

Բուամ երկիջ արժ. Ֆր. 133

Ընդհանուր խորհուրդներուն անդամակցութեան համար եղած ընտրութիւնները մեծ մասով պահպանողականներուն նպաստաւոր են։ Օմալի դուքսը Ուազի նահանգին մէջ ընտրուեցաւ, Գ. Շարլը Պօնափարթ ալ Աժաքքիօի մէջ։

Լոնտրա 5 հոկտ.

Նորթհըմպերլանտ դուքսը Հռովմէական—կաթոլիկութիւնը ընդունեց։

Պերլին 5 հոկտ.

Բարիզի նախկին դեսպան մ'Արնիմ կոմսը Պիզմարք իշխանին համար վտանգաւոր դրութիւններ հրատարակութիւնով երևան հանելուն համար՝ Նանսէ ինհեյտ իւր բնակած տունին մէջը ձերբակալուեցաւ։

Ս. Բեթերսպուրկ 5 հոկտ.

Գահաժառանգ մեծ իշխանը և վլատիմիր մեծ դուքսին ընտանիքը Լիվատիա գնացին կայսրին քովը։

Գահիրե 5 հոկտ.

Նեղոս գետը մի քանի օրէ հետէ սկսաւ յորդիլ։ կը վախցուի որ չորս կողմը ողողէ։

Լոնտրա 5 հոկտ.

Ութս տը Նանէրօֆն հոկտ. 3 առաջիւով կ'իմացուեցան թէ Պուէնօս Այրէսի մէջ եղած ապստամբութեան՝ նպաստամիտը նեցուկ եղած է։ Դըլխաւորներն Միքըը զօրապետը է։ Շատ պատուներ պաշարումի վիճակի մէջ դրուեցան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մուխթար պէյ Պեռաևան խորհուրդին անդամ՝ անուանեցաւ։

—Կարինի նորընտիր կուսակալ վսեմ. Ահմէտ Մուխթար փաշան ուրբաթ օր Աւստրիական չոգենաւով մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ դէպ իւր պաշտօնատեղին։

—Աւստրիա—Հունգարիան դեսպան Զիչի կոմսը վաղը մի շքեղ կոնճէք սիրոյ տայ բարեկամութեան պաշտօնատարներուն։

—Հասարակային չինութիւններու պաշտօնեայ վսեմ. Լահէյ փաշան շաբաթ օր Զմիւռնիայէն Մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

— Գաւառապետական պաշտօնատուները որոշեր է որ այսուհետև վինեումները եթէ պատժական օրինադիրքին համեմատ յանցանքի մէջ գտնուին, նոյն յանցանքը գործուած տեղին կառավարութեան ատեաններուն առջևը կարենան դատուիլ։

— Ռուսաց Եկուսաղէմի Միաբանութեան վիճակին սահմին խառնութեան մէջ է։ Մինչդեռ կիրիլլոս Պատրիարքն ձգելու և ազատուելու ժամանակ դրեչ է լոյսը Միաբանութիւնն մի մարմին և սէր հոգի եղած էր, այժմ ընդհակառակն՝ իւրաքանչիւր միաբանական անդամ տարբեր ժողովութեան և ընդհակայ կացութեան մէջ կը գտնուի։ Պրոկոպիոս ներկայ Պատրիարքն կը տեսնէ իւր շուրջ բորբոքուած խառնութեան հրդեհն, բայց իւր անտարբեր բնաւորութեամբ գոցցես անդրդուելի կը կարծէ իւր դահլէն։

Ռուսաց Միաբանութեան սոյն վիճակին երկամեայ կեանքն, չարժուձիներն և յեղաշրջումներն երթ մնաղ իր պընութեան առնուի, պարզապէս կը տեսնուի որ օտար քաղաքականութիւն մի այնպիսի դերը կը խաղայ, որ մօտէն ծանօթին չը նշմարուիր, այլ հետեւանքներն յառաջ գալէն ցնծի միայն կ'ուշադրեին թէ ենթակայ և թէ ականատես։

Մինչդեռ Ռուս Միաբանութիւնն երկմտի կ'երկնայ և ցնծքն կը նպաստէր թնաւ եբեթ բերան չառնել կիրիլլոսի անուանն իբրև Պատրիարքի անուն, այժմ խլաւուռներ կը նշմարուին զկիրիլլոս վերադին յեղուսաղէմի Պատրիարքական գահն հրաւիրելու։ Ապացոյն ասոնք դիմած են առ կիրիլլոս զղջալով իրենց արարմանց վերայ և չատերն ևս դիմելու վերայ են։ Բայց կան այնպիսիք ևս, որոց համար կիրիլլոս և Պրոկոպիոս երկրորդական բաներ են, այլ իրաքանչիւրն ուզակի իւր պատրիարքանալու յատակագիծն կը գծէ։

Կարող ենք ասել, որ կիրիլլոսի անկման ժամանակ հոգևնտիրութիւնն և կրօնական անկախութեան ներանդն պրանչկի գերատեաններ ունեցաւ Ռուս Միաբանութեան մէջ, բայց երկամեայ կարճ շրջանին մէջ ռուս քաղաքականութիւնն այնպիսի անզգալի կերպով վրդովեց և չքատեց միաբանութեան զօրութիւնն, որ ամբողջ իսկ հայրենասիրութեամբ պատուաստներն յուսահատ վիճակի մէջ կը գտնուին և աւելի անձնական քան թէ միաբանական կեցութեան վերայ կը խորհին։ Ո՛րչափ աչալրջութիւն և հեռատեսութիւն հարկաւոր է ներկայ ժամանակի քաղաքագիտական բաղմակողմանի ճարտարամտութեանց ղէմ չը լինելու համար։ (Սիճ)

—Տարի Շուրայ Ա. քարտուղար Շէրիֆ Լատին էֆէնտին բարձր Մեծ Եպարքոսին Մէօհիւրատար անուանեցաւ։

—Պէշիկթաշ մի Յոյն վերադակի կին երեք զաւակ մանուկներն ձնելէ, մին մանչ և երկուն աղջիկ։

—Կերակի գիշերը Բերա Եաղճի փողոցին գէմքի առնի մէջ հրդեհ պատահելով, տունը ամբողջ այրելէ վերջը մարեցաւ։

Հրդեհը կաղի գործարը անկնելով, մէջի կաղը թափուելէն պատճառն է։

— Վսեմ. Ինճաթիէվ ղօրապետը երեկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

— Պ. Սթաէն որ Լէվանթի թոյմըղի, Բրէս տ'Օրիանի, Լէվանթինօի և Թուրնալ տէ Թրապօ Ռիւզվիքի խմբագրութեան աշխատակից եղած է, երկուշաբթի օր մեռնելով, երեկ յուղարկաւորութեան ծխատր հանդէսը կատարուեր է։

———

ԱԶԳ.

Մի երիտասարդ պատրաստ է քանակատիութեան և գաղ. ուսումն. և բնական աշխարհագրութեան դասատուութիւն անելու։ Եթէ հարկ լինի, հայկաբանութեան և Գաղիերէնի օդնական դասատուութիւն անելու ալ կարող է։ Պէտք ունեցողը Մայր—վարժարանի կառավարիչ Գալուստ աղային դիմելով, կրնայ տեղեկութիւն առնալ ենանէ։

———

ՓՈՔՐԻԿ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՄԱՍԻԱ. Գ. Զ. Լրագրին համար գրկած նամակիս պատասխանին կ'սպասեմ։

ՆԻԿՈՄԻԱ. Գ. Դ. Փ. Ուզածնիդ այս չարտէին մէջ ճանրայ կ'եղնէ։

ՋՄԻՒՐՆԻԱ. Գ. Դ. Միայն մի նամակ ընդունած եմ ի՛ն ձէնէ։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Գ. Գ. Դ. Ձեր Ա. ընկերութեան նամակին յաջորդ թղթատարով կը պատասխանեմ։

ՕՐՏՈՒ. Գ. Ց. Վերջին նամակս անպատասխան ձեռացած է։

———

ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ա· Ա· ՏՈՄԱՆՑԻ

Ամսագիր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂ

ՀԱՅԿԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ք· ՊՈԼՍԻ ԹՈՂՑՈՒԱԾ 24

ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 100 ԳՐՈՒՇ

Օտ· որպէս Հայաստան 1 ոսկի

ԳԻՆ

Ամսական բաժանորդագրութեան գին 22 դրուշ
Ամսագիրը կը հրատարակուի ամէն 15 օրը մէկ անգամ
Ընդունելութիւն կ՚ընեն միայն վճարուած նամակներ
Ձեռագրեր չեն վերադարձուիր
Ամէն տեսակ յայտարարութիւններ կ՚ընդունուին
Ամսագրին վարչութենէն

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՒԱՔՈՅ

Ընդհանուր ժողովներ

Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին Կեդրոնական Վարչութենէն կամ Տեղական Վարչութենէն, որոնց ատենապետները կամ անոնց տեղակալները կը հրատարակեն ժողովին տեղին, ժամը եւ օրակարգը։ Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին նաեւ Ընդհանուր Ժողովին կողմէ կամ Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ, երբ ինքը կը գտնէ որ հարկ է։ Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին նաեւ Տեղական Վարչութեան կողմէ, երբ ինքը կը գտնէ որ հարկ է, կամ երբ Տեղական Վարչութեան անդամներէն մէկ երրորդ մասը գրաւոր կը պահանջէ։ Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին նաեւ Տեղական Վարչութեան կողմէ, երբ ինքը կը գտնէ որ հարկ է, կամ երբ Տեղական Վարչութեան անդամներէն մէկ երրորդ մասը գրաւոր կը պահանջէ։

Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին Կեդրոնական Վարչութենէն կամ Տեղական Վարչութենէն, որոնց ատենապետները կամ անոնց տեղակալները կը հրատարակեն ժողովին տեղին, ժամը եւ օրակարգը։ Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին նաեւ Ընդհանուր Ժողովին կողմէ կամ Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ, երբ ինքը կը գտնէ որ հարկ է։ Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին նաեւ Տեղական Վարչութեան կողմէ, երբ ինքը կը գտնէ որ հարկ է, կամ երբ Տեղական Վարչութեան անդամներէն մէկ երրորդ մասը գրաւոր կը պահանջէ։

Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին Կեդրոնական Վարչութենէն կամ Տեղական Վարչութենէն, որոնց ատենապետները կամ անոնց տեղակալները կը հրատարակեն ժողովին տեղին, ժամը եւ օրակարգը։ Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին նաեւ Ընդհանուր Ժողովին կողմէ կամ Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ, երբ ինքը կը գտնէ որ հարկ է։ Ընդհանուր ժողովներ կը կանչուին նաեւ Տեղական Վարչութեան կողմէ, երբ ինքը կը գտնէ որ հարկ է, կամ երբ Տեղական Վարչութեան անդամներէն մէկ երրորդ մասը գրաւոր կը պահանջէ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Էջ

Ընդհ. տարեւ. ՄԺ· ռուս· դրոշ 30 20
բարձր դիւր 30 22
» » ցած « 30 18
«կեղ օր» 30 20
Փոխառութիւն 637 538
» 637 246
» 697 288
» 792 89 30
Փոխ. ձեռնարկ . . . 11—25
Ծանր. ձեռնարկ . . . 7—28
Ծանր. Ճեմարան . . . 4—33
Ք· Պօլսոյ Պատգամ. — —
Ընդհ. ՄԺ· ռուս· դիւր. 492 122 30
Թղթակից «Ծիծեռն» 493

ԼՈՒՐ

Պահեցէք ձեր տոմսակները մինչեւ 22 դեկտեմբեր։ Յետոյ տոմսակները չեն ընդունուիր։ Ձեր անձնական ներկայութիւնը կը պահանջուի։ Ամէն տոմսակի համար կը տրուի մէկ տոմս։ Տոմսակները կը բաժնուին ըստ հերթականութեան։ Ամէն տոմսակ կը ներկայացնէ մէկ անձ